

تحلیلی گزارش‌گونه از مقالات چاپ شده مجله‌ی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی (شماره یک تا ده)

دکتر فرامرز میرزایی^۱

دکتر خلیل پروینی^۲

دکتر علی سلیمی^۳

چکیده

تجربه‌ی انتشار یک مجله‌ی علمی پژوهشی تجربه‌ای گرانسنگ است که موجب نوآوری نظری و رقابت و بالندگی علمی می‌شود و نگرانی‌هایی هم مانند: حفظ کیفیت علمی، رویکرد صحیح، عقب نماندن از کورس رقابت علمی، دارد. مقالات ارسالی به مجله انجمن معمولاً دارای ایرادهایی مانند: فقدان استناد به مقالات علمی، عنوان ناگویا و نامناسب، فقدان چکیده رسا، نبود مساله علمی قابل طرح و ابهام و نارسایی زبان نوشتاری، می‌باشد. در ده شماره اول مجله‌ی انجمن تعداد ۸۵ مقاله: ۳۷ مقاله‌ی عربی و ۴۸ مقاله‌ی فارسی چاپ شده است که تعداد ۱۱۲ نویسنده از دانشگاه‌های کشور و با رتبه‌های علمی بالاتر از دانشجوی دکتری در نوشتن آنها مشارکت داشته‌اند. مهمترین موضوعات این مقاله‌ها: آموزش زبان و زبان‌شناسی ادبیات معاصر، ادبیات تطبیقی و نقد ادبی بوده است.

کلیدواژه‌ها: ادبیات عربی، انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی، مقاله علمی - پژوهشی،

^۱ - دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه‌های رازی و بوعلی سینا

^۲ - دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه تربیت مدرس

^۳ - استادیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه رازی

مقدمه

به نظر می‌آید که راه اندازی «انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی» در سال ۸۲ ارزشمندترین اقدامی است که در چنددهه گذشته در حوزه زبان و ادبیات عربی ایران رخ داده است. در کشور ما ایران، به خاطر فردگرایی، پیدایش و رشد یک سازمان نیاز به سالیان درازی دارد. چه بسیار نهادهای جمعی که به دنیا نیامده از بین رفته‌اند و یا گرفتار درگیری‌های کشنده و فرسایشی شده‌اند. اکنون انجمن‌های علمی بسیاری در کشور وجود دارد و می‌توان انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی را، با توجه به فعالیت-هایش در این مدت اندک، جزء آن دسته از انجمن‌های موفق به حساب آورد.

موانع پیش روی انجمن‌های علمی کم نیستند: کمبود فضای فیزیکی، ناتوانی مالی، فقدان نیروی انسانی دم دست و پاشنه کشیده و مانند آن آزار دهنده است؛ اما بدترین گره موجود در هر نهاد جمعی، سختی شکل‌گیری روح تعاون و همکاری با احساس مسؤولیت است که نیاز به خودگذشتگی دارد. این مشکل و مانند آن گاهی نهادهای جمعی را تا مرز خودکشی و نابودی فیزیکی انجمن پیش می‌برد. فقط با پایمردی و شکیبایی می‌توان بر آنها پیروز شد.

انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی همه‌ی این مشکلات ذکر شده را داشته است، نه جایی، نه مکانی، نه پولی و نه .. با وجود این، کارهای انجام شده کم نیست.

۱- فصلنامه‌ی علمی پژوهشی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی

بی‌گمان انتشار فصلنامه‌ی علمی پژوهشی، ارزشمندترین تلاش انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی است که دهمین شماره‌ی آن در پیش روی شماست. اولین شماره‌ی مجله در بهار ۱۳۸۴ منتشر شد و شماره دهم در بهار ۱۳۸۸. در این مدت، هر ماه جلسات هیات تحریریه تشکیل شده و تلاش‌های گسترده‌ای انجام گرفت تا با شماره‌ی دهم، مجله به هنگام شود. رنج‌های پیش رو کم نبود، اما مانع انجام کار نشد.

۱-۱- مزیت‌ها

انتشار یک مجله علمی - پژوهشی مزیت‌های بسیاری دارد مانند:

تولید و توسعه دانش - یقیناً هر مجله علمی - پژوهشی نقشی مؤثر در روند توسعه دانش در حوزه تخصصی خود دارد و مجله‌ی انجمن نیز از این امر مستثنی نیست.

ایجاد تکاپوی علمی و رقابت سالم: هر مجله علمی - پژوهشی در میان دست اندرکاران مجله اعم از نویسندگان و داوران و اعضاء هیات تحریریه تکاپو و رقابت علمی به وجود می‌آورد و نویسندگان نیز تلاش می‌کنند با نوشتن مقالات بهتر، داوران را مجاب کنند و زمینه چاپ آنها را فراهم نمایند.

نقد و نقدپذیری: درگیری علمی داور با نویسنده و هیات تحریریه سه گوشه‌ی این مثلث نقد علمی است که پیامد آن، رشد و شکوفای دانش عربی است.

نوآوری نظری: درگیری علمی، نوآوری و ایده‌های جدید را به دنبال دارد.

زایش تحقیقات کاربردی: اندیشه‌های مطرح شده در مقالات مجله، زمینه‌ی پژوهش‌های کاربردی را فراهم می‌نماید و مقالات صاحبان پژوهش‌های کاربردی نیز در مجله چاپ می‌شود.

۲-۱- نگرانی‌ها

از سویی انتشار هر مجله‌ی علمی پژوهشی نگرانی‌هایی هم دارد. می‌توان برخی از آنها را به صورت زیر بیان کرد:

حفظ کیفیت علمی: مهم‌ترین دغدغه‌ی هیات تحریریه از ابتدای انتشار مجله تا کنون همین موضوع بوده است و خوشبختانه روند علمی مجله روبه رشد می‌باشد.

حفظ رویکرد صحیح: بی‌گمان مهم‌ترین هدف این مجله افزایش سطح علمی و فرهنگی جامعه است. اگر این مجله در خدمت رشد و تعالی علمی کشور نباشد، یقیناً انتشار آن امری بیهوده می‌باشد. تقویت زبان و فرهنگ ملی اساس یادگیری و رواج هر زبانی است و از آنجا که روابط زبان عربی با فارسی دیرینه و تاریخی است، این امر اهمیت بیشتری دارد. به همین دلیل نباید تلاش علمی خود را صرفاً در خدمت زبان

عربی قرار دهیم، بلکه در کنار آن، باید عربی را در خدمت تقویت زبان ملی و فرهنگ اسلامی قرار داد. آنچه در نهایت موجب گسترش علمی در کشور می‌گردد همین نکته است. اگر روند این مجله به این سمت و سو نباشد با چالش جدی روبرو خواهیم شد. درست است که دانش به خودی خود ارزشمند است اما برای کشور ما در شرایط کنونی توسعه علمی کشور مهم است و نباید از این نکته غافل بود.

- **ابزاری شدن مجله:** نباید به مجله به عنوان ابزاری برای حل مشکل ارتقاء، تبدیل وضعیت و پذیرش طرح‌های پژوهشی نگریست. این گونه تقاضاها و نگرش‌ها تاسف برانگیز است. این امور باید انگیزه‌ای مثبت برای نوشتن مقالات ارزشمند باشد.

- **عقب نماندن در رقابت علمی:** مجله ناخودآگاه در یک رقابت علمی با دیگر مجلات قرارداد. پیوستن به نمایه علمی کشور I.S.C اگرچه امتیاز مثبتی است اما ما را به خاطر کسب ضریب تاثیر (*Impact Factor*) در مقایسه با دیگر مجلات قرار می‌دهد. در صورتی مقالات چاپ شده از ارزش علمی قابل استنادی برخوردار نباشند به زودی ارزش علمی مجله در سطحی پایین‌تر ارزیابی می‌گردد و این، خوشایند نیست. از این‌رو مسؤولیت نویسندگان مقالات بیش از دیگران است، باید در نوشتن مقالات نیازسنجی کرد و مطالبی نوشت که دیگر محققان به آن نیاز داشته باشند.

- **تاثیرگذاری:** بدترین نگرانی موجود فقدان خواننده‌ی جدی است!! اغلب مجلات علمی داخل کشور، با این مشکل دلسرد کننده روبرو هستند. یک مجله با دردسرهای فراوان و هزینه‌های زیاد منتشر می‌شود، بنابر این انتظار می‌رود که خواننده شود و به مقالات آن استناد گردد. اما متأسفانه صاحبان مقالات، حتی در پیشینه‌ی تحقیق هم، به این مقالات اشاره‌ای نمی‌کنند. به نظر می‌آید که اکثر نویسندگان به مقالات چاپ شده مراجعه نکرده‌اند! لذا استناد به مقاله‌های مجلات علمی-پژوهشی داخل، بسیار اندک است. این امر، نشان می‌دهد که همکاران، مجلات علمی داخل کشور را مطالعه نمی‌کنند، از این‌رو مقالاتی مشابه و با عناوین تکراری در مجلات داخلی چاپ می‌گردد.

۱-۳- ضعیف‌های مقالات ارسالی

داوری مقالات فرایندی فرسایشی و آزار دهنده است. طبیعی است که نگرش داوران متفاوت باشد. اگر امکان داشت که داوران و نویسندگان با هم گفتگو کنند عالی می‌شد. این امر اگر چه مطلوب است، اما به نظر نمی‌آید که با روحیه موجود ما هماهنگ باشد. برخی مقالات چاپ شده نشان از آن دارد که گاهی داوران قاطعانه نظر نداده‌اند، به همین دلیل تفاوت‌های بسیاری بین مقالات مشاهده می‌شود. انتظار می‌رود داوران و هیات تحریریه، به خاطر جایگاه ارزشمند مجله، در چاپ مقالات جدید بیشتری نشان دهند. در مجموع، موارد زیر را می‌توان به عنوان ایرادهای مقالات ارسالی بیان کرد:

- **فقدان استناد به مقالات علمی:** یکی از آزار دهنده‌ترین ضعیف‌های مقالات ارسالی فقدان استناد به مقالات علمی در زمینه موضوع مقاله است. غالب نویسندگان، به کتاب-هایی که در این زمینه نوشته شده است ارجاع می‌دهند و در موارد بسیاری به سخنانی استناد می‌کنند که ارزش استناد ندارد و یا این‌که گاهی به سایت‌های عمومی اینترنت و بدون نویسنده‌ی مشخص ارجاع می‌دهند!

نکته مهم و آزاردهنده این است که نویسنده‌ی مقاله، به ندرت به مقالات همکاران دانشگاهی داخل کشور استناد می‌کند. درحالی که در زمینه‌های گوناگون، دانشمندان رشته‌ی زبان و ادبیات عربی داخل کشور نوشته‌های بسیار ارزشمندی دارند. این امر ممکن است ناشی از عدم اطلاع نویسنده از آثار آنان باشد که خود نشانه‌ی تسلط اندک وی بر موضوع مقاله است و ممکن است ناشی از این احساس باشد که استناد به منابع داخلی ضعیف محسوب می‌شود. دانشمندان ایرانی در درک و فهم عمیق زبان و ادبیات عربی برتری محسوس دارند. پس چرا به آثار علمی آنان استناد نشود. به همین دلیل بهتر است یکی از شاخص‌های مجله در ارزیابی یک مقاله، مقدار استناد وی به مقالات علمی در مجلات معتبر علمی پژوهشی ایران و جهان باشد تا مقاله نویسان از این مهم غفلت نکنند.

- **عنوان نامناسب:** انتخاب عنوان مناسب برای یک مقاله ساده نیست و به‌خودی‌خود یکی از نشانه‌های تسلط نویسنده به موضوع محسوب می‌شود. عنوان باید گویای متن مقاله و بیانگر موضوعی قابل‌توجه باشد. باید از عناوین کلی و تکراری و دور از ذهن پرهیز شود. مقالات عربی هم باید دارای عناوین و موضوعاتی باشد که برای خوانندگان عرب زبان جذاب باشد. لذا پیشنهاد می‌گردد در زمینه‌هایی مقاله عربی نوشته شود که توانایی غیر ایرانی در آن اندک است.

- **چکیده ناگویا:** تقریباً بیشتر مقالات ارسالی، حتی بعد از اصلاح نهایی، چکیده‌ای مناسب ندارد. نباید «چکیده» را گزارشی از مقاله فرض کرد و در آن به معرفی مقاله پرداخت، بلکه چکیده همان‌گونه که از نامش پیداست فشرده‌ی مطالب و بیات نکته یا نکات اصلی و محوری مقاله است. از آنجا که مقاله ارسالی ممکن مساله محور و یا این که در پی کشف نکته جدید یا سازماندهی نوی از مطالب گذشته نباشد، لذا چکیده‌ی مقاله به خوبی نگاشته نمی‌شود. و همین کافی است تا نشان دهد نویسنده محترم توانایی و تسلط لازم بر مطلب مقاله نداشته است. تعداد معمول کلیدواژه‌ها نیز ۳ تا ۵ کلمه است.

- **نبود مساله:** بسیاری از مقالات ارسالی دارای مساله علمی نیستند. اصولاً معلوم نیست موضوعی را که باید طرح و حل کنند چیست. لذا داشتن یک مساله با اهمیت از نشانه‌های یک مقاله خوب است. مسائل مطرح شده، گاهی ارزش علمی ندارد و یا بسیار فانتزی می‌باشد و دردی از دردهای موجود را حل نمی‌کند و یا ایده و فکر مناسبی ارائه نمی‌نماید و هیچ ارتباطی دور یا نزدیک به هیچ‌یک از مسائل علمی، اجتماعی و فرهنگی ما ایرانیان ندارد.

- **پیشینه‌ی تحقیق:** درمقالات بسیاری، اشاره‌ای به پژوهش‌ها و مقاله‌ها، کتب، پایان‌نامه‌ها و... که در باره مساله‌ی مقاله نوشته شده است، نمی‌شود. ذکر پیشینه‌ی تحقیق بیانگر وجه تمایز مقاله با دیگر مقالات مشابه می‌باشد، و مقدار آگاهی نویسنده را از تحقیقات انجام گرفته در این زمینه، نشان می‌دهد.

- نبود نتیجه و پیشنهادات: هر مقاله‌ای به نتیجه یا نتایجی می‌رسد که مختصر و مفید در پایان مقاله ذکر می‌شود. بیان نتیجه‌ی که حاصل طبیعی بررسی مقاله باشد مهم است و بیشتر مقالات ارسالی به درد «بی‌نتیجگی» گرفتارند و یا این‌که نتایج بیان شده حاصل مقاله نیست.

- زبان نوشتاری نامناسب: نارسایی زبان نوشتاری از ضعف‌های اساسی مقالات ارسالی است. این گرفتاری در مقالاتی که به زبان عربی نوشته می‌شود آشکارتر است. مقالات عربی باید دارای نثر عربی روان و واضح باشد. البته ویراستاری مقاله با ویراستار مجله است اما نویسنده باید از مبهم‌نویسی و خطاهای فراوان و بیان نامفهوم پرهیز کند. چنین ایرادهایی پذیرش مقاله را غیر ممکن می‌سازد

۲- تحلیل و بررسی مقاله‌ها

در ده شماره گذشته، تعداد ۳۷ مقاله به زبان عربی و ۴۸ مقاله به زبان فارسی؛ یعنی در مجموع ۸۵ مقاله چاپ شده است. یقیناً این تعداد، از میان مقالات ارسال شده بسیار زیادی، دوازی و در نهایت برای چاپ در مجله، گزینش شده است.

۲-۱- جدول مقالات عربی

موضوع	مرتبۀ علمی	نویسنده- دانشگاه، مرکز علمی	عنوان مقاله	
نقد ادبی	استاد	دکتر فیروز حریرچی- تهران	النقد الادبی عند العرب و اصلته	شماره ۱
	دانشجوی دکتری	نورمحمدعلی القضاة- تربیت مدرس		
ادبیات تطبیقی	دانشیار	محمد علی آذرشب- تهران	اسریرانیة فی الحضارة الاسلامیة - آل میكال نموذجاً-	
زبان شناسی	استادیار	عباس اقبالی- کاشان	المنهج اللغوی للعلامة الطباطبائی فی تفسیر القرآن	
آموزش زبان	دانشیار	محمد علی آذرشب- تهران	النصوصیة فی تدریس اللغة العربیة	شماره ۲
ادبیات معاصر	استادیار	معصومه شبستری- تهران	یوسف العظم شاعر الاسلام والقدس	

ادبیات انحطاط	استادیار	حسن دادخواه - شهید چمران	اوزان شعرية جديدة في عصر الانحطاط	شماره ۶
ادبیات معاصر	استادیار	رقیه رستم پورملکی - الزهراء	التناص القرآني في شعر محمود درويش	
تاریخ معاصر	استادیار	شاکر العامری - سمنان	الشعر العربي المعاصر في الكويت	
نحو-کتابشناختی	استاد	سید علی میرلوحی - اصفهان	دراسة ونقد لكتاب معجم اعراب الفاظ القرآن الكريم	
نحو	استادیار	محمد ابراهیم خلیفه الشوشتری - شهید بهشتی	أقيسة عقلية من الدرس النحوي الاصولي	شماره ۶
ادبیات عباسی	استادیار	عبدالغنی ایروانی زاده - اصفهان	الانزاع الديني في شعر الشريف الرضي	
نحو-کتابشناختی	استادیار	هاشم الاسدی - فردوسی	نظرة الى مخطوطة الدرر في قواعد علم النحو	
ادبیات معاصر	استادیار	محسن پیشوایی - کردستان	رمزية السياج واستدعاء الشخصيات القرآنية	شماره ۵
	کارشناس ارشد	عبدالخالق محیسنی - کردستان		
بلاغت	استادیار	وحید سبزیان پور - رازی	الصور الخيالية في الاقلام الشبيهة بالكية	
نقد- ادبیات داستانی	دانشجوی دکتری	هومن ناظمیان - تربیت مدرس	رسالة التوبع و الزواع في ضوء الفن القصصي المعاصر	
گزارش- آموزش زبان	استاد یار	حجت رسولی - شهید بهشتی	تقرير عن تعليم اللغة العربية في الصين	
ادبیات تطبیقی	استاد	آذرتاش آذر نوش - تهران	التعامل الثقافي بين الفارسية و العربية { بحث في المعريات }	
صرف و نحو	استادیار	مرتضی ایروانی نجفی - فردوسی	الجر علي الجوار بين الرفض و القبول	شماره ۹
نقد ادبی	استادیار	سید حیدر فرع شیرازی - خلیج فارس	معايير المدح دراسة و نقد في ضوء الادب الاسلامي الملنزم	
زبان شناسی	استادیار	تورج زینی وند - رازی	تطور علم الاصوات في ضوء الدراسات القرآنية	
	استادیار	نصرالله شاملی - اصفهان		
ادبیات تطبیقی	استادیار	حسین میرزایی نیا - تربیت معلم - سبزواری	مقارنة بين المسرحيتين مجنون ليلى و روميو جولييت	
	کارشناس ارشد	سهیلا بزرگی - تربیت معلم سبزواری		
عروض	استادیار	محمد ابراهیم خلیفه الشوشتری - شهید بهشتی	ظواهر عروضية لطيفة (المراقبة والمعاقبة والمكانفة)	شماره ۷
ادبیات معاصر	استادیار	ابراهیم زارعی فر - آزاد فسا	الموسيقى في الشعر الاجتماعي عند حافظ ابراهيم	

ادبیات معاصر	استادیار	شهریار نیازی - تهران	اسطورة تموز عند رواد الشعر الحديث في سورية و العراق	تعداد ۸
	کارشناس ارشد	عبدالله حسینی - تهران		
ادبیات معاصر	استادیار	رقیه رستم پورملکی - الزهراء	قناع امري القيس في شعر عزالدين المناصرة	
ادبیات تطبیقی - کتابشناختی	دانشجوی دکتری	هادی نظری منظم - علامه طباطبایی	«الادب المقارن» لطفه ندا في ميزان النقد والدراسة	
ادبیات تطبیقی	استادیار	حسین یوسفی (آملی) - مازندران	الفکر الفارسی و الثقافة الاسلامیة على ضوء حركة الترجمة	
	کارشناس ارشد	عبدالکریم الاهوازی - مارندران		
ادبیات معاصر - داستان	استادیار	حسین ابویسانی - تربیت معلم تهران	فلفل و عناصر القصة	
زبان شناسی	استادیار	شاکر العامری - سمنان	التمط الجنوبي في اللهجة العراقية: تاريخ و تطور	
	کارشناس ارشد	علی ضیغمی - تهران		
ادبیات معاصر	دانشیار	محمد خاقانی - اصفهان	المدائح النبوية وبواعثه في الشعر المهجري	
	کارشناس ارشد	محمد رضا عزیز پور - اصفهان		
نحو - زبان - شناسی	استادیار	انسیه خزعلی - الزهراء ۶	اللغة العربية و الجنوسة	
نحو تطبیقی	استادیار	علی رضا محمد رضایی تهران - پردیس قم	معانی «که» في اللغة الفارسیة وما يعادلها في العربية	
نقد - زبان - شناسی	استاد	محمد مهدی جعفری - شیراز	المصادر اللغوية في شرح ابن ابي الحديد	
	کارشناس ارشد	علی اکبر فراتی - دانشکده علوم حدیث شهر ری		
ادبیات تطبیقی	دانشجوی دکتری	حیدر خضری - دانشگاه دمشق	التجربة السلافية والدرس المقارن للأدب	
نقد - زبان - شناسی	استاد	حامد صدقی - تربیت معلم تهران	قیاس خاصية تنوع المفردات في - الاسلوب دراسة تطبيقية لنماذج من اشعار دعل الخزاعي، الشريف الرضي و مهبیار الدیلمی	
	مربی	کاظم عظیمی - آزاد خرم آباد		
ادبیات عباسی	استادیار	محمود آبدانان مهدی زاده - شهید چمران	الوجدانيات في أشعار الشريف الرضي	
	کارشناس ارشد	فرحان گل مغانی زاده - شهید چمران		

تعداد ۸

تعداد ۹

تعداد ۱۰

۲-۲- جدول مقالات فارسی

موضوع	مرتبۀ علمی	نویسنده- دانشگاه، مرکز علمی	عنوان مقاله	
زبان‌شناسی	استاد	محمود شکیب- تهران	غنای زبان عربی و مفهوم انقطاع	مجله ۱
	مربی	عباس گنجعلی- تهران		
نقد ادبی	استادیار	خلیل پروینی- تربیت مدرس	نگاهی به مراحل و ویژگی‌های نقد ادبی سید قطب	
	کارشناس ارشد	حسین چراغی‌وش- تربیت مدرس		
تاریخ ادبیات	استادیار	محمودخورسندی - تهران	سیر تحول شعر صوفی از آغاز تا ابن الفارض ، شاعر حب الهی	
	دانشجوی دکتری	سید مهدی مسیوق- تهران		
زبان‌شناسی	دانشیار	حامد صدقی- تربیت معلم تهران	(کلمه) از دیدگاه علمای نحو، اصول و زبان‌شناسان	
ادبیات تطبیقی	استادیار	وحید سبزیانپور - رازی	مقایسه حکمت در شاهنامه و متون عربی قرن سوم تا پنجم	
ادبیات معاصر	استادیار	خلیل پروینی - تربیت مدرس	جایگاه جرجی زیدان در داستان نویسی معاصر عربی	
	دانشجوی دکتری	هومن ناظمیان- تربیت مدرس		
ادبیات تطبیقی	استادیار	عبدالغنی ایروانی زاده- اصفهان	نگاهی جدید به امثال و حکم	
ادبیات عرفانی	استاد	سیدامیر محمودانوار- تهران	ولایت محبت ساز و ولی باده عشق انداز	
تاریخ ادبیات	استادیار	جلال مرامی- علامه طباطبایی	نقش نهضت عاشورا در انقلاب ایران از نگاه شعر معاصر عربی	
آموزش زبان	دانشیار	فرامرز میرزایی- بوعلی سینا	ارایه یک الگوی آموزشی مناسب جهت کسب مهارت خواندن زبان عربی دانشجویان رشته حقوق	
	استادیار	علی نظری - لرستان		
ادبیات تطبیقی	استادیار	علی باقرطاهری‌نیا- بوعلی سینا	تصویر طبیعت در شعر منوچهری دامغانی وابن خفاجه اندلسی	

ادبیات تطبیقی	استادیار	وحید سبزیان پور- رازی	بازشناسی منابع حکمت های عربی کتاب امثال و حکم دهخدا	شماره ۳
ادبیات معاصر	دانشیار	حامد صدقی- تربیت معلم تهران	مهمترین عناصر معنایی شعر احمد مطر	
	کارشناس ارشد	مرتضی قدیمی- تربیت معلم تهران		
ادبیات تطبیقی	استادیار	علیرضا محکی پور- شهید چمران	سیمای امام خمینی در شعر معاصر عرب	
	استادیار	مهدی اسحاقیان - شهید چمران		
ادبیات جاهلی	استادیار	امیر مقدم متقی- تربیت معلم اذربایجان	بازتاب عفت در شعر عتره بن شداد	
ادبیات متعهد	استادیار	سید فضل الله میرقادی- شیراز	اهل بیت در دیوان امام شافعی	
زبان شناسی	دانشیار	محمود شکیب انصاری- شهید چمران	اشتیاق و واژه سازی در زبان عربی	
نقد ادبی	دانشیار	فرامرزمیرزایی- بوعلی سینا	روش گفتن کاوی شعر	شماره ۴
	کارشناس ارشد	ناهید نصیحت- بوعلی سینا		
ادبیات تطبیقی	استادیار	خلیل پروینی- تربیت مدرس	بررسی تطبیقی اشعار عبدالوهاب بیاتی و ناظم حکمت	
	کارشناس ارشد	صدیقه حسینی- تربیت مدرس		
ادبیات معاصر	کارشناس ارشد	نرگس قندیل زاده	توفیق الحکیم: زندگی، آثار	
ادبیات معاصر	استادیار	علی سلیمی- رازی	گفتن عرفان در آثار جبران خلیل جبران	
	کارشناس ارشد	محمود شهبازی- رازی		
بلاغت	استادیار	علی محمدی- بوعلی سینا	سیر تحول اغراق در نقد کهن عربی (بررسی موردی اشعار منتهی)	
ادبیات عباسی	دانشیار	حسن دادخواه- شهید چمران	پیرنگ در مقامات حریری و حمیدی	شماره ۵
	کارشناس ارشد	لیلا جمشیدی- شهید چمران		
آموزش زبان	دانشیار	محمد خاقانی- اصفهان	بررسی علل کم علافگی دانش آموزان دبیرستان به درس عربی از دیدگاه دبیران شهر شیراز	
	استادیار	محمدجواد لیاقتدار - اصفهان		
	کارشناس ارشد	طوبی پاکیزه جو- اصفهان		

ادبیات تطبیقی	استادیار	حسن ذوالفقاری - تربیت مدرس	بازتاب قران کریم در ضرب المثل‌های فارسی	شماره ۹
نقد و تاریخ	دانشجوی دکتری	شکوه السادات حسینی - دانشگاه دمشق	شوقی ضیف ، نگاهی نو به میراث ادب عربی	
آموزش زبان	استادیار	طاهره اختری - دانشگاه شاهد	تأثیر راهبردهای یادگیری زبان دوم بر فرایند یادگیری زبان عربی	شماره ۹
نحو انتقادی	استاد	محمد فاضلی - فردوسی	حیات فردی و علمی نجم الانمه در آیین پژوهش و نقد	
	استادیار	وصال میمندی - یزد		
ادبیات معاصر	استادیار	کبری روشنفکر - تربیت مدرس	تحلیل ساختاری و محتوایی اشعار منثور امین الریحانی	
	دانشجوی دکتری	معصومه نعمتی قزوینی - تربیت مدرس		
زبان شناسی	استادیار	مهین حاجی زاده - تربیت معلم آذربایجان	بررسی ساختار جمله عربی با تکیه بر دوروش توصیفی و گشتاری	شماره ۷
نحو تطبیقی	دانشیار	سعید نجفی اسداللهی - علامه طباطبایی	... در زبان فارسی رساتراز زبان عربی	
نقد ادبی	استادیار	شهریار همتی - رازی	ابن ابی عتیق و تطور نقد	شماره ۷
ترجمه - ادبیات تطبیقی	استادیار	عباس اقبالی - دانشگاه کاشان	تحلیل اعتراض نحوی در ترجمه شعر عربی	
نقد ادبی	استادیار	سیداحمد پارسا - کردستان	سبک شناسی هجویات متنبی	
	کارشناس ارشد	فرشاد مرادی - کردستان		
بلاغت	استاد	محمد فاضلی - فردوسی	«جواهرالبلاغه» درقرائتی تازه	شماره ۸
بلاغت و نقد	استادیار	مهرعلی یزدان پناه - آزاد قایم شهر	نقد و بررسی بدیعیه علامه حایری مازندرانی و مقایسه آن با معروف ترین بدیعیه‌ها	
ادبیات معاصر	دانشیار	عزت ملا ابراهیمی - تهران	تأثیر جنگ شش روزه بر شعر معاصر فلسطین	
ادبیات معاصر	استادیار	کبرا روشنفکر - تربیت مدرس	ابراهیم طوقان، پایه‌گذار شعر مقاومت فلسطین	
	مربی	کاظم عظیمی - آزاد خرم آباد		
نحو - زبان -	استادیار	غلامرضا کریمی فرد - شهید چمران	ساختار قسم در زبان عربی و	

شناسی	کارشناس ارشد	حجت‌هاشمی شیری - شهید چمران	کاربرد آن در قرآن کریم	
ادبیات معاصر	استادیار	علیرضا محکی پور - شهید چمران	روند تحولات فکری و اخلاقی الیاس ابوشبکه با تکیه بر دیوان- های وی	شماره ۹
	کارشناس ارشد	مسعود اقبالی - شهید چمران		
نقد و ادبیات	استادیار	مرتضی قائمی - بوعلی سینا	بینامتنی دیوان ابو العتاهیه با نهج البلاغه	
ادبیات معاصر	استادیار	جهانگیر امیری - رازی	بررسی درونمایه‌های شعر مظفرنواب	
	کارشناس ارشد	سعید اکبری - رازی		
ادبیات تطبیقی	دانشجوی دکتری	پیوند بالانی - شیراز	بررسی تطبیقی جلوه های عشق در شعر اقبال لاهوری و شایبی	
	دانشیار	سید میرفضل الله قادری - شیراز		
نقد ادبی	استادیار	حمیدرضا میرحاجی - علامه طباطبایی	فرایند فهم متن در پرتو آرای دانشمندان نحوی و بلاغی (سیبویه و عبدالقاهر جرجانی)	شماره ۱۰
آموزش زبان	استادیار	نرگس گنجی - اصفهان	«تداخل» و تاثیر آن در نگارش عربی دانشجویان فارسی زبان	
	دانشجوی دکتری	مریم جلالی پیکانی - اصفهان		
ادبیات عباسی	دانشیار	حجت رسولی - شهید بهشتی	ابن زریق و قصیده فراقیه	
	دانشجوی دکتری	احمد امیدعلی - تربیت مدرس		
ادبیات معاصر	دانشیار	یحیی معروف - رازی	شیوه‌های کاربرد طنز در تصاویر فکاهی احمد مطر	
نحو تطبیقی	استادیار	سید حمید طبیبیان - پژوهشگاه علوم انسانی	فصل و وصل جمله حالیه در عربی و فارسی	

۲-۳ - تحلیل جدول مقالات

لازم به یادآوری است که روند انتشار مجله‌ی انجمن را باید به دو مرحله اساسی تقسیم کرد؛

- مرحله اول: شماره های یک تا سه؛ در مرحله اول به ویژه دو شماره‌ی اول و دوم ایرادها و ضعف‌های فراوانی دیده می‌شود. این امر، به خاطر شتابی بود که برای انتشار

به موقع مجله وجود داشت. زیرا اگر در ظرف یک سال (۸۴-۱۳۸۳) سه شماره از مجله چاپ نمی‌شد مجوز علمی پژوهشی آن لغو می‌گردید. به همین دلیل دو مساله ناخواسته روی داد: اول این‌که تعداد مقالات اعضاء هیات تحریریه افزایش یافت زیرا باید به سرعت مقالاتی که رعایت موازین اولیه علمی- پژوهشی را کرده باشد، گردآوری شده و داوری و چاپ می‌شد. دوم این‌که دوشماره‌ی اول و دوم دارای ایرادها و اغلاط تایپی و فنی بسیاری گردید. اما در شماره‌ی سوم، با تلاش جدی دکتر فرامرز میرزایی و ویراستاری علمی آن، تا حدود زیادی این ایرادهای ظاهری و ویراستاری برطرف گردید.

- مرحله دوم: از شماره‌ی چهارم به بعد: اما مرحله‌ی دوم فصلنامه با شماره‌ی چهارم و سردبیری استاد بزرگوار جناب دکتر آذرتاش آذرنوش شروع شد. ایشان با دقت علمی و رعایت معیارها و صرف تلاشی بی‌نظیر، روند علمی مجله را به شکل چشم‌گیری ارتقاء دادند. به همین دلیل شماره‌های چهارم و پنجم بسیار دقیق چاپ و منتشر گردید. براساس مصوبه‌ی اعضاء هیات تحریریه مجله، مقرر شد که سردبیر مجله با رعایت شأن علمی، دوره‌ای گردد تا هریک از اعضاء در رنج انتشار آن، شریک گردند. زیرا سردبیری با این امکانات اندک، نبود ویراستار حاذق، کارشناس کارکشته، و.. بسیار وقت‌گیر و پردسر است. در این مرحله جناب دکتر خلیل پروینی، سومین سردبیر مجله شدند و با تلاش شبانه روزی و رنج فراوان توانستند انتشار مجله را تقریباً به- هنگام نمایند. این امر برای ارزشیابی علمی مجله بسیار مهم و ارزشمند است.

۱-۳-۲- موضوع مقالات

مهمترین موضوعات مقاله‌های چاپ شده در این ده شماره به ترتیب: آموزش زبان؛ زبانشناسی و نحو با ۲۰؛ تاریخ و ادبیات معاصر با ۱۹؛ ادبیات تطبیقی ۱۷؛ نقد ادبی ۱۴؛ ادبیات قدیم ۸ و تاریخ ادبیات ۴ و بلاغت عروض و موسیقی ۳ مقاله، می‌باشد. این موضوعات نشانده‌ی حفظ رویکرد مجله می‌باشد.

۲-۳-۲- مرتبه‌ی علمی نویسندگان

مرتبه علمی نویسندگان مقالات به ترتیب به صورت زیر می‌باشد:
تعداد ۵۸ استادیار؛ ۱۴ دانشیار؛ ۸ استاد و ۵ دانشجوی دکتری نویسنده‌ی اول مقالات بوده‌اند. همچنین، به عنوان نویسنده دوم، تعداد ۱۹ کارشناس ارشد؛ ۶ دانشجوی دکتری و یک دانشیار و یک استادیار، مشارکت داشته‌اند. در مجموع تعداد ۸ استاد؛ ۱۵ دانشیار؛ ۵۹ استادیار؛ و ۱۱ دانشجوی دکتری و ۱۹ کارشناس ارشد؛ یعنی جمعاً ۱۱۲ اندیشمند، مقالات این ده شماره را نوشته‌اند.

۲-۳-۳- مراکز علمی نویسندگان

نویسندگان مقالات، اعم از اسم اول و دوم، به دانشگاه‌ها و مراکز علمی زیر وابسته بوده و هستند:

تهران: ۱۵؛ تربیت مدرس: ۱۳؛ شهیدچمران: ۱۲؛ اصفهان: ۱۱؛ رازی: ۱۰؛ بوعلی سینا: ۶؛ شیراز: ۵؛ تربیت معلم تهران: ۵؛ کردستان: ۴؛ فردوسی: ۴؛ علامه طباطبایی: ۴؛ آزاد اسلامی: ۴؛ الزهراء: ۳؛ تربیت معلم سبزوار، تربیت معلم آذربایجان و دمشق هرکدام با ۲ نویسنده و دانشگاه‌های خلیج فارس، لرستان یزد، مازندران، پژوهشگاه علوم انسانی و دانشکده علوم حدیث شهر ری هر کدام یک نویسنده داشته‌اند.

نکته قابل توجه این است که این ترتیب از لحاظ تعداد مقالات چاپ شده تا حدودی تفاوت دارد که بیانگر فقدان روحیه مشارکت در چاپ مقالات در برخی از دانشگاه‌ها می‌باشد. از دانشگاه تهران که ۱۵ نویسنده داشته، ۱۳ مقاله چاپ شده؛ اما از دانشگاه تربیت مدرس که ۱۳ نویسنده داشته، ۷ مقاله چاپ شده است. از دانشگاه رازی با ۱۰ نویسنده، و در مرتبه‌ی پنجم، ۸ مقاله چاپ شده است که از دانشگاه شهید چمران و اصفهان بیشتر است. دانشگاه بوعلی سینا نیز همین‌گونه است با ۶ نویسنده، ۵ مقاله چاپ شده دارد. ترتیب دانشگاه‌ها به صورت زیر است:

تهران: ۱۳ مقاله؛ رازی: ۸ مقاله؛ تربیت مدرس، شهیدچمران و اصفهان هر کدام با ۷ مقاله؛ بوعلی سینا: ۵؛ تربیت معلم تهران، فردوسی، و علامه طباطبایی هر کدام با ۴ مقاله؛

شیراز و الزهراء هر کدام با ۳ مقاله؛ کردستان، آزاد اسلامی، تربیت معلم آذربایجان و دمشق هر کدام با ۲ مقاله؛ و بقیه دانشگاه‌ها هر کدام یک مقاله داشته‌اند.

۴-۳-۲- مقالات اعضاء هیات تحریریه

طبق ضوابط انتشار مجلات علمی پژوهشی به مقدار ۱۵ تا ۳۰ درصد مقالات هر شماره مجله می‌تواند از مقالات اعضاء هیات تحریریه باشد. بررسی مقالات چاپ شده نشان می‌دهد از مجموع ۸۵ مقاله چاپ شده تعداد ۱۹ مقاله از آن اعضاء هیات تحریریه بوده‌است. از این ۱۹ مقاله تعداد ۱۲ مقاله در شماره‌های یک تا سه (که تعداد ۸ مقاله‌ی آن در دو شماره‌ی اول و دوم) چاپ شده‌است، که علت آن، همان شتابی بود که در روند چاپ مجله به آن اشاره شد.

۳- پیشنهادات

از مجموع این مباحث می‌توان پیشنهادات زیر را جهت افزایش بیش از پیش وضعیت علمی مجله ارائه داد:

- **تخصصی شدن مجله:** پیشنهاد می‌گردد که هر شماره‌ی مجله به یک موضوع ویژه از موضوعات دانش ادبی اختصاص یابد. زیرا این امر اعتبار علمی مجله را افزایش می‌دهد. همچنین خوانندگان مجله، که اغلب از اساتید، محققان و دانشجویان رشته‌ی زبان و ادبیات عربی می‌باشند، استفاده بیشتری می‌برند و مقالات آن، اعتبار بیشتری جهت استناد علمی خواهد داشت. می‌توان با برنامه ریزی این امر را در سال ۱۳۸۹ اجرایی کرد. موضوعاتی مانند: نقد ادبی جدید، ادبیات معاصر، آموزش زبان عربی و توسعه فرهنگی کشور، آموزش زبان عربی در مقاطع تحصیلی آموزش و پرورش، ادبیات عربی در دانشگاه‌ها، زبان عربی و توسعه اقتصادی و علمی، حوزه‌های مختلف ادبیات تطبیقی: داستان، نمایشنامه، ادبیات تطبیقی ملت‌های مسلمان؛ و شخصیت‌های برجسته و تاثیر گذار ایرانی مانند: سبویه، ابن سینا ... و در دوران معاصر اندیشمندان بزرگواری مانند دهخدا، همایی، فروزانفر، ... می‌تواند موضوع هر شماره‌ی مجله در آینده قرار گیرد.

- اختصاص یک شماره از هر ده شماره به نقد مقالات چاپ شده: اگر یک شماره از مجله به نقد علمی مقالات چاپ شده در ده شماره گذشته اختصاص یابد، زمینه را برای داوری بهتر و جدال علمی احسن آماده می‌کند و به رشد و اعتبار علمی مجله کمک خواهد کرد. البته نقد علمی باید موضوعی بوده و دارای مبنای علمی باشد مواردی مانند: رویکرد کلی مجله در ده شماره گذشته، نقد علمی هر مقاله یا مجموعه مقالات مرتبط با یک موضوع؛ استنادات و منابعی که در مقالات استفاده شده است؛ نشانه‌شناسی عناوین مقالات (دسته‌بندی و بررسی آنها و ارتباط آنها با فرهنگ ملی ...؛) و نقد نظریات علمی ارائه شده و.....

- **اهتمام به مقالات عربی:** در مجموع تعداد مقالات عربی کمتر از فارسی است و این برای مجله که رنگ و بوی عربی دارد خوشایند نیست به همین دلیل پیشنهاد می‌گردد از همکاران محترم خواسته می‌شود که مقالات خود را به زبان عربی بنویسند و هیات تحریریه نیز تنها در صورتی مقاله دوم هر فردی را چاپ کند که به زبان عربی نوشته شده باشد.

چون چاپ مستمر و به هنگام مجله یکی از شرایط مهم و اساسی I.S.C است، لذا باید همه‌ی مقالات عربی و فارسی هر شماره حداقل به مدت سه ماه قبل از انتشار آماده باشد تا به خوبی ویراستاری گردد و به با حوصله چاپ و منتشر شود. این امر تنها با همکاری همکاران محترم زبان و ادبیات عربی روی می‌دهد زیرا فرایند چاپ و انتشار یک مجله فرایندی جمعی و سازمانی است.